

20/8 pátek 19:30

Maškarní sál

Pocta Chopinovi

Fryderyk Chopin (1810-1849):

Klavírní koncert č. 2 f-moll, Op. 21 (komorní verze)

Allegro maestoso

Larghetto

Allegro vivace

přestávka

Klavírní koncert č. 1 e-moll, Op. 11 (komorní verze)

Allegro maestoso e risoluto

Romanze: Larghetto

Rondo: Vivace

Jan Simon – klavír

Pražákovo kvarteto

Václav Remeš, Vlastimil Holek – housle

Josef Klusoň – viola

Michal Kaňka – violoncello

Doba, v níž mladý **Fryderyk Chopin (1810–1849)** komponoval své dva klavírní koncerty, byla časem ohromného kultu virtuozity a virtuosů v čele s nepřekonatelným Ferencem Lisztem. Skladatelé a pianisté, jako byli Mascheles, Hummel, Field, Dusík a další, komponovali klavírní koncerty vrcholné technické obtížnosti, aby v nich mohli uplatnit vlastní umění, ale jejich hudba často postrádala opravdovou myšlenkovou hloubku a závažnost, takže dnes je můžeme slyšet jen výjimečně, spíše jen jako historickou kuriozitu. Chopinovy klavírní koncerty však naproti tomu měly své mimořádné umělecké hodnoty i hlubší politický podtext, neboť mladý polský umělec jimi chtěl v cizině prezentovat svou vlast úpějíci pod ruskou nadvládou.

Klavírní koncerty byly dlouho nedoceny a až zásluhou polských klavíristů pronikly na světová pódia. Jejich poetičnost a svěžest postrádá ještě hluboký smutek, jenž prostupuje pozdější Chopinova díla. Jsou to již díla velice zralá, zvláště v klavírní lince, jež byla Chopinovi nejbližší. Odborná kritika se dnes však většinou uchyluje k jednomu ze dvou šablonovitých hodnocení těchto stěžejních děl Fryderyka Chopina. Jedni tvrdí, že Chopin byl především skladatelem pro klavír a orchestrální doprovod je spíše jakýmsi nezajímavým „vehiklem“ obtěžujícím nejen samotného klavíristu. Druzí jsou naopak toho názoru, že instrumentální pozadí opatrně a s rozmyslem doprovází zvuk klavíru a že jednoduchost aranžmá záměrně kontrastuje s harmonickou komplikovaností. Ať tak či onak, popřít nelze, že komorní verze obou koncertů, jež ležely v zapomnění více jak 160 let, představují křišťálově čistou a hluboce niternou instanci tvořící základ obou těchto děl.

Premiéra **Klavírního koncertu č. 1 e moll, op. 11** vyvolala ve Varšavě obrovskou vlnu nadšení a skladba byla všeobecně chápána manifestně jako zpěv rodné země, za niž je třeba bojovat. Bylo to poslední Chopinovo vystoupení ve Varšavě, kam se již nikdy nevrátil. Koncert má obvyklou třívětou podobu s úvodní částí, v níž se střídá temný ritornel s hrdým patosem vstupů klavíru a s něžnou lyrikou vedlejšího tématu. Ta převládá i ve střední romanci, zpěvem, v němž tušíme ozvuky lidových písní, kdežto závěrečné rondo má ráz brilantního krokowiaku a je plné energie, odhodlání i kladného postoje k životu. Chopin hrál svůj koncert nejen během polského povstání v roce

1830, ale posléze i v cizině, kde svou hudbou získával sympatie jako utlačovaný národ.

Výzkumy ukazují, že byl tento koncert původně koncipován pro klavír a smyčcové kvarteto. Není však známo, z jakého důvodu se Chopin rozhodl pro takovéto obsazení. Mohly jej k tomu vést obdobné důvody jako Mozarta, který rovněž některé ze svých koncertů upravoval komorně, aby si je mohli zahrát i méně zdatní klavíristé společně se svými přáteli. Jiní badatelé se přiklánějí k názoru, že Chopin touto verzí sledoval cíl lépe pochopit roli smyčcového doprovodu, neboť víme, že při přípravách orchestrální verze Chopin zkoušel se zástupci jednotlivých smyčcových sekcí. Orchestrace byla vždy Chopinovou slabinou a jediný dochovaný rukopis tohoto koncertu je důkazem toho, že Chopin využíval pomoci aranžéra. Komorní verze je výrazně rozdílná zejména v sólovém partu, neboť klavírista v tomto případě není jen sólistou, ale i partnerem kvarteta. Zatímco orchestrální verze začíná čistě orchestrálním tutti, v případě verze komorní nastupuje klavír hned od samého začátku a lze v podstatě říci, že každý smyčcový nástroj supluje celou nástrojovou sekci orchestrální verze. Dechové nástroje jsou nahrazeny violoncellem, nástrojem nejpodobnějším lidskému hlasu, což ještě více umocňuje emocionální intenzitu a hloubku tohoto díla.

Druhý klavírní koncert f moll, op. 21 zkomponoval Chopin v devatenácti letech a věnoval jej své první velké lásce, operní pěvkyni Konstancii Gladkowské. Když mělo dílo vyjít tiskem, změnil však věnování ve prospěch Delfíny Potocké. Citová exaltovanost hudby svědčí o veliké hloubce jeho citu. Je v ní uložena nejkrásnější poezie mládí vysoce nadaného umělce. Koncert patří k typu brilantních, virtuosních koncertů, jaké byly tehdy v módě a jak je reprezentoval především Johann Nepomuk Hummel. Chopinův mimořádný talent se již zřetelně projevuje v ušlechtilých melodických linkách, v bohaté a vynalézávé figuraci sólového partu a v typicky slovanské lyrice, jež se střídá s místy vášnivě vzrušenými. Zvláště střední pomalá věta patří v tomto směru k nejkrásnějším v celém Chopinově díle, kdežto brilantní finále spojuje prvky národních tanců kujawiaku a mazurky do formy ronda. Jedná se o snovou, již však bolestí naplněnou skladbu začínající charakteristickým melancholickým motivem. Komorní verze koncertu vyznívá od počátku mnohem patetičtěji díky úvodní intimní souhře houslí a violoncella s klavírními tóny v pozadí.

Jan Simon

Jan Simon (1966) začal hrát na klavír v sedmi letech pod vedením svého otce, hudebního skladatele a dirigenta Ladi-slava Simona. Po absolutoriu na pražské konzervatoři ve třídě Valentiny Kameníkové pokračoval ve studiích na pražské hudební fakultě AMU, kterou absolvoval pod vedením Ivana Moravce. Své vzdělání doplnil roční stáží v Curychu u klavíristy Homera Francesche a dvouletým studiem v německém Lübecku u Jamese Tocca. Po ukončení studia začal Jan Simon na Vysoké hudební kole v Lübecku sám vyučovat. Během svých studií za pedagogického vedení prof. Valentiny Kameníkové se úspěšně zúčastnil řady klavírních soutěží. Vítězství v národní Chopinově soutěži a Interpretační soutěži Ministerstva kultury bylo dobrým odrazovým můstkem pro

úspěšná vystoupení v mezinárodních soutěžích. Po zisku laureátských titulů v soutěži Pražského jara, Chopinově soutěži na Mallorce a ocenění na soutěži Williama Kappela v USA završil své působení na mezinárodních soutěžních pódiích ziskem bronzové medaile v soutěži Královny Alžběty v Bruselu, a to pod vedením prof. Ivana Moravce. Jan Simon vystupuje pravidelně s renomovanými orchestry jako např. BBC Symphony Orchestra London, Baltimore Symphony Orchestra, Česká filharmonie, Orchester der Beethovenhalle Bonn, Symfonický orchestr Českého rozhlasu, Moskevští sólisté, Slovenská filharmonie, Pražská komorní filharmonie, FOK nebo Taipei City Symphony Orchestra. Spolupracuje s dirigenty Vladimírem Válkem, Jiřím Bělohlávkem, Marcem Soustrotem, Tadeuszem Strugalou, Ondrejem Lenárdem, Davidem Robertsonem, Liborem Peškem, Martinem Turnovským, Ole Kristianem Ruudem, Gaetanem Delogu, Leošem Svárovským a dalšími. Koncertní vystoupení zavedla Jana Simona do většiny evropských zemí, USA, Kanady, Mexika, Austrálie, Egypta, Japonska, do Číny a na Tchaj-wan, jakož i na pódiá prestižních festivalů: Schleswig-Holstein Musik Festival, Pražské jaro, Bratislavské hudobné slavnosti, Mitte Europa ad. Jako komorní partner spolupracuje zejména s violoncellistou W. E. Schmidtem, vystupoval společně s Josefem Sukem, Václavem Hudečkem a některými dalšími instrumentalisty. Jan Simon nahrává pro gramofonové firmy Supraphon, BMG Ariola, Radioservis, Clarton. V roce 1996 získal za svou nahrávku Schulhoffových klavírních koncertů (společně se SOČRem a Vladimírem Válkem) Cannes Classical Award 95 na veletrhu gramofonového průmyslu MIDEM ve Francii. Jako nejmladší instrumentalista v historii Českého rozhlasu získal v roce 1994 statutární titul sólisty této instituce. Kromě svých uměleckých aktivit působí Jan Simon od roku 2001 také jako správní ředitel Symfonického orchestru Českého rozhlasu.

Pražákovo kvarteto

Pražákovo kvarteto, ve složení Václav Remeš, Vlastimil Holek – housle, Josef Klusoň – viola a Michal Kaňka – violoncello, se letos po čtyřech letech vrátilo na pódium Pražského jara, na jehož mezinárodní soutěži smyčcových kvartet v roce 1979 získalo 1. cenu. Rok předtím zvítězili v další prestižní mezinárodní inter-

pretační soutěži ve francouzském Evianu. Mladý soubor, který založili studenti Pražské konzervatoře v roce 1972, se v počátcích své kariéry formoval pod vedením špiček českého kvartetního umění – Viktora Moučky z Vlachova kvarteta, Břetislava Novotného, primária Kvarteta města Prahy, a Antonína Kohouta z proslulého Smetanova kvarteta. Přes třicet let trvajícím působením Pražákovců především na zahraničních pódiích, kde se počet jejich koncertů pohybuje v poslední době kolem osmdesátky ročně, a k tomu úctyhodná diskografie čítající přes 40 titulů se stěžejními opusy kvartetní literatury, představuje soubor na samém vrcholu jeho umělecké kariéry a s renomé jednoho z nejvýznamnějších představitelů české komorní hudby na mezinárodní scéně. Pražákovo kvarteto vystupuje pravidelně na prestižních evropských pódiích v Londýně, Amsterdamu, Bruselu, Paříži, Vídni, Salcburku, Mnichově, Berlíně, Hamburku, Miláně, v poslední době k nim opakovaně patří Praha, kde kromě festivalových vystoupení na Pražském jaru se soubor představil ve Dvořákově síni Rudolfiny

na pěti večerech během jediné sezony 2006–07 Českého spolku pro komorní hudbu jako jeho ensemble-in-residence. Také na americké půdě jsou kvartetisté pravidelnými hosty v nejvýznamnějších hudebních městech, včetně New Yorku a jeho Carnegie Hall. Pro příští sezonu plánují již své 18. turné do USA, ale budou hrát též v Kanadě, Japonsku, Jižní Koreji a na Novém Zélandu. Repertoár souboru, jímž se prezentují na koncertech a nahrávkách, je obdivuhodně široký, od Haydna po soudobou českou tvorbu (Feld, Gemrot, Kvěch, Lukáš, Klusák aj.), jeho kompletní přehled lze najít na www.prazakquartet.com. Do kmenového okruhu programové nabídky Pražákovců patří především kvartetní díla období vídeňského klasicismu a Brahmse, Zemlinského a II. vídeňské školy (Schönberg, Berg, Webern) a českých klasiků reprezentovaných zejména Smetanou, Dvořákem, Janáčkem a Martinů, jehož nadcházející dvojí životní výročí (1890–1959) povede kvartetisty ke zvýšené propagaci Martinů díla na evropských pódiiích v sezoně 2009–10. V nahrávacích studiích je pro ansámbli klíčová více než patnáctiletá spolupráce s francouzským vydavatelstvím Harmonia Mundi (Praga Digitals), pro které nahrává exkluzivně. Na zhruba čtyřiceti CD pod touto značkou lze najít téměř všechny kmenový repertoár souboru. Kromě českých skladeb je skvělou vizitkou Pražákovců například komplet Beethovenových smyčcových kvartetů, vydaný souborně v roce 2005 (jednotlivě vycházel od r. 1999 až do r. 2003), též brahmsovský komplet (2006), pokračují v nahrávání Schuberta – nejčerstvější novinkou vyšlou v tomto roce je CD se třemi Schubertovými komorními skladbami a Mendelssohna, od jehož narození uplyne 200 let. Diskografie souboru obsahuje také kvartety Weberna (op.28,op.9), Schönberga (kompletní nahrávka sm. kvartet), Berga op.3 a Lyrickou Suitu a Haydna (op. 76,20,64,50 atd.).

20/8 friday 7:30 p.m.

Masquerade Hall

Hommage à Chopin

Fryderyk Chopin (1810–1849):

Piano Concerto No. 2 in F minor, Op. 21 (chamber version)

Allegro maestoso

Larghetto

Allegro vivace

intermission

Piano Concerto No. 1 in E minor, Op. 11 (chamber version)

Allegro maestoso e risoluto

Romanze: Larghetto

Rondo: Vivace

Jan Simon – piano

Prazak Quartet

Václav Remeš, Vlastimil Holek – violin

Josef Klusoň – viola

Michal Kaňka – violoncello

The times when young **Fryderyk Chopin (1810–1849)** composed his two piano concerts were times of a great cult of virtuosity and virtuosos led by the uncontested Ferenc Liszt. Composers and pianists such as Mascheles, Hummel, Field, Dusik, and others composed piano concerts of top technical difficulty so that they could show their skills in them but their music often lacked real intellectual depth and seriousness and thus we can hear them now only exceptionally, rather as historic curiosities. Chopin's piano concerts are on the other hand known for their artistic value and deeper political undertone because the young Polish artist wanted to present his country abroad as one suffering from Russian dominance.

The main concerts were underestimated for a long time and only thanks to Polish pianists, they got to world's stages. Their poetic atmosphere and freshness still lack the deep sadness that appears in later Chopin's works. They are however very mature, especially in terms of the piano line, which was the most natural for Chopin. Professional critics however now tend to choose one of two pattern evaluations of these key Fryderyk Chopin's compositions: One claims that Chopin was a composer for a piano in the first place and the orchestral accompaniment was just an uninteresting addition which bothers not only the pianist. Others believe in the opposite: that the instrumental backgrounds are carefully and forethoughtfully accompanied with piano and that the simplicity of the arrangement is in a big contrast with the harmonic complicatedness. One way or another, it is not possible to deny that the chamber versions of both concerts, which were forgotten for almost 160 years, represent crystal clear and very detailed instances which are the core of both compositions.

The premiere of the **Piano Concerto No. 1 in E minor, Op. 11** provoked a great wave of enthusiasm in Warsaw and the composition was generally understood as a song of the homeland for which it is worth fighting. It was the last Chopin's performance in Warsaw where he would never return again. The concert has a usual three-part structure with an opening part, in which dark ritornel is alternated with a proud pathos of piano's parts and with tender lyricism of the side theme. It prevails also in the central romance, in which we feel echoes of popular songs because the final rondo has a character of brilliant

krokowiak and is full of energy and determination as well as positive attitude to life. Chopin played the first concert not only during the Polish revolution in 1830 but also abroad where he earned sympathies for the oppressed nation.

Researches show that this concert was originally conceived for a piano and a string quartet. It is not known, however, for what reason Chopin decided so. He may have been driven by the same reasons as Mozart who also adjusted some of his concerts as chamber ones so that even less skillful pianists could play them with their friends. Other researchers tend to believe that Chopin wanted to use this version to better understand the role of the string accompaniment because we know that during preparation of the orchestral version, Chopin rehearsed with representatives of individual string sections. Orchestration was always a Chopin's weakness and the only existing manuscript of this concert proves the fact that Chopin used assistance of an arranger. The chamber version is significantly different especially in the solo part because in this case the pianist is not only a soloist but also a partner of the quartet. While the orchestral version starts with clearly orchestral tutti, in the chamber version piano starts from the very beginning and it might be said that each string instrument actually supplements an entire instrument section of the orchestral version. Brass instruments are replaced with violoncello, an instrument most similar to human voice, which stresses out the emotional intensity and depth of this work even more.

The **Piano Concerto No. 2 in F minor, Op. 21** was composed by Chopin when he was nineteen years old and he dedicated it to his first great love, opera singer Konstancia Gladkowska. When this work of art was about to be printed, he however changed his dedication to Delfina Potocka. The emotional expression of the music proves the great depth of his feelings. It includes the nicest poetry of youth of a very talented artist. The concert is one of brilliant, virtuoso concerts, which were popular then and represented especially by Johann Nepomuk Hummel. Chopin's exceptional talent is already clearly visible in noble melodic lines, in the rich and inventive structure of the solo part, and typical Slavic lyricism, which is alternated with parts that are passionately excited. It is a dream composition but full of pain, it starts with a characteristic melancholic motive. The chamber version of the concert sounds much more pathetic from the beginning thanks to the opening intimate combination of violins and violoncello with piano tones in the background.

Jan Simon

Jan Simon (b. 1966) began to play the piano at the age of seven under the guidance of his father, composer and conductor Ladislav Simon. Jan Simon studied at the Prague Academy of Music with Russian teacher Valentina Kameníková who was a former student of Gustav Neuhaus. After having graduation he continued his musical education at the Prague Academy of Music under Ivan Moravec. Then followed one year of study with Homero Francesch in Zürich and two years at the Music Academy of Lübeck with James Tocco. After completing his own studies there in 1993, he himself was invited to teach at this institution. During his studies he successfully participated in a number of music competitions. He won the top prizes at the national Chopin competition

and the competition sponsored by the Czech Ministry of Culture. Those were a good starting point for his success at international competitions, as he became prize-winner at the Chopin in Mallorca Competition 1985, at the Prague Spring Festival Competition in 1988, the William Kappel Competition USA in 1990, and the Queen Elisabeth Competition in Brussels in 1991. Jan Simon has regularly played with such noted orchestras as the BBC Symphony Orchestra London, the Czech Philharmonic, the Baltimore Symphony Orchestra, the Orchestra der Beethovenhalle Bonn, the Prague Radio Symphony Orchestra, the Orchester National de Belgique, the Prague Symphony Orchestra FOK, the Taipei City Symphony Orchestra, the Prague Philharmonia and many others. He has worked with prominent conductors like Vladimír Válek, Marc Soustrot, Jiří Bělohlávek, Charles Olivieri-Munro, Libor Pešek, Woldemar Nelson, Ole Kristian Ruud, Martin Turnovský, Leoš Svárovský, Ronald Zollman and others. His concert tours have taken him to most European countries, also to USA, Mexico, Canada, Australia, Egypt, Japan, China and Taiwan. He gives recitals with Josef Suk, Wolfgang Emanuel Schmidt and Václav Hudeček. Jan Simon records for Supraphon Records, BMG Ariola, Radioservis and the Clarton label. In January 1996 his recording of the Schulhoff piano concertos (together with Prague Radio Symphony Orchestra and Vladimír Válek) won the Cannes Classical Award 95 MIDEM in France. His recent recording project is an integral recording of the Piano Concertos by J.V.Tomaschek for the label Supraphon with the Prague Rso and the conductor Vladimír Válek. In 1994 Jan Simon became the Czech Radio soloist in residence, becoming the youngest performer ever in the history of this institution. Besides his Artist's activities he became Executive Director of the Prague Radio Symphony Orchestra.

Prazak Quartet

The Prazak Quartet — one of today's leading international chamber music ensembles — was established in 1972 while its members were students at the Prague Conservatory. Since then, the quartet has gained attention for its place in the unique Czech quartet tradition, and its musical virtuosity. The 1974 Czech

Music Year saw the Prazak Quartet receive the first prize at the Prague Conservatory Chamber Music Competition. Within twelve months their international career had been launched with a performance at the 1975 Prague Spring Music Festival. In 1978 the quartet took the first prize at the Evian String Quartet Competition as well as a special prize awarded by Radio France for the best recording during the competition. Further prizes were awarded at various other Czech competitions. For nearly 30 years, the Prazak Quartet has been at home on music stages worldwide. They are regular guests in the major European musical capitals—Prague, Paris, Amsterdam, Brussels, Milan, Madrid, London, Berlin, Munich, etc.—and have been invited to participate at numerous international festivals, where they have collaborated with such artists as Menahem Pressler, Jon Nakamatsu, Cynthia Phelps, Roberto Diaz, Josef Suk, and Sharon Kam. In North America, the Prazak Quartet has performed in New York (Carnegie Hall, Lincoln Center, 92nd St. Y), Los Angeles, San

Francisco, Dallas, Houston, Washington, Philadelphia, Miami, St. Louis, New Orleans, Berkeley, Cleveland, Tucson, Denver, Buffalo, Vancouver, Toronto, and Montreal. Their 2006/07 tours will bring them to 23 North American cities, including New York (Carnegie Hall), Boston, Houston, San Francisco, Los Angeles, Detroit, Kansas City, New Orleans, Salt Lake City, Tucson, Vancouver, and Montreal. The Prazak Quartet records exclusively for Praga Digital/AMC, Paris (worldwide distribution by Harmonia Mundi) which, to date, has released 35 award-winning CDs. In addition to numerous radio recordings in France, Germany, the Netherlands, and the Czech Republic, the Prazak Quartet has also made recordings for Supraphon, Panton, Orfeo, Ottavo, Bonton, and Nuova Era.